

Криза трьох років: зрозуміти, а не здолати

«Із трирічками складно: вони уперті, норовливі, усе заперечують», — скаржаться батьки і вихователі. Проконсультуйте дорослих, як діти переживають кризу трьох років та як їм можна допомогти
Що таке «криза вікового розвитку» Це — недовготривалий

період в житті дитини, протягом якого відбуваються суттєві психологічні зміни, важливі для подальшого особистісного розвитку. Вікові кризи виникають внаслідок переходу від одного вікового періоду до іншого, яскраво проявляючись на їх зламі. Вони характеризуються бажанням дитини змінити своє місце у соціумі.

Причини кризи трьох років у дітей.

Криза трьох років — це початок становлення особистості дитини, зміст якого полягає у психологічному «відділенні» дитини від дорослих. У цей період вона усвідомлює, що має власне «Я» і починає встановлювати межі своєї самостійності. Дитина відчуває, що її бажання не відповідають дійсним можливостям і стикається з безперервною опікою батьків. Як наслідок — вона усіма способами прагне відстояти власну незалежність та право приймати рішення.

Кризові прояви

Вікова криза є ознакою нормального та природного розвитку кожної дитини, але зумовлені нею негативні прояви потребують уваги з боку дорослих. Їх інтенсивність та рівень виразності залежить від індивідуально-типологічних особливостей дитини, соціальних умов й особливостей сімейного виховання. Робота з батьками в дитячому садку спрямована на те, щоб спільними зусиллями допомогти дитині легко подолати кризовий поріг.

Упертість

Тато звертається до доньки:

— Оленко, поквапся, час їхати до дідуса!

— Я не поїду, — стверджує дівчинка.

— Як це — не поїдеш? Ми ж вирішили разом, що поїдемо. Дідусь засмутиться, якщо ми не передумаємо!

- Ні, я залишусь вдома.
— Та ж там на тебе смаколики чекають!
— Я не хочу.
— А як же домовленість вигуляти разом Рекса? Ти ж його так любиш, поїхали! — Я не хочу! — різко промовила Оленка і розплакалася.
Коли тато підійшов її утішити, вона тихенько прошепотіла:
— Скажи, що я не поїду до дідуся ...

Аналіз:

Поведінка дівчинки є яскравим прикладом упертості — татові слова заохотили відвідати дідуся, але дитина раніше вже прийняла рішення не їхати й не бажає його змінювати. Прохання «Скажи мені, що я не поїду до дідуся» має прихований зміст, адже в такому разі дитина зможе не підкоритися волі тата й поїхати до дідуся, чого вона насправді дуже хоче. Викликавши подив та занепокоєння батьків, дитина заявила про те, що має власну думку й потребує, щоб дорослі її підтримали та зрозуміли.

Як поводитись?

- Уникайте жорсткого ставлення до дитини, яка виявляє впертість, адже ваша безкомпромісність лише загострить ситуацію
- Допоможіть дитині виявити самостійність

Негативізм

- Михайлику, принеси, будь ласка, свої черевики, - лагідно звертається тато.
— Не принесу, — рішуче відповідає Михайлик.
— Ну ж бо, синку, я тобі допоможу, — весело пропонує мама.
— Ні, я сам, — твердо відповідає хлопчик.
— Підемо гуляти?
— Ні.
— А обідати будемо?
— Не хочу.
— А почитаймо книжку?
— Не буду...

Аналіз:

Поведінка хлопчика у цій ситуації є типовим прикладом негативізму, коли пропозиції чи прохання дорослих зустрічаються відмовою та дитячим невдоволенням. Батьки Михайлика проігнорували перші прояви «Не» хлопчика, тому зустрілися із маніпулюванням з його боку.

Як поводитись?

- Поясніть дитині причини її відмови. Наприклад: «Ти не можеш принести черевики, бо прибираєш іграшки»

Норовливість

Мама збирає сина до свята в садочку і дуже квапиться, бо скоро початок заходу:

— Чому ти так довго вовтузишся? Стій, я одягну тобі светра!

— Я сам, — заперечує хлопець.

— Ні, ти робиш усе надто повільно!

Мама одягає светр, а він, плачучи, пручається. Потім хлопчик із роздратуванням стягує з себе светр і надягає його самотужки.

Аналіз:

Наведена ситуація демонструє, як дитяча норовливість стала причиною батьківського незадоволення. Хлопчик намагався проявити самостійність, але відчувши тиск з боку матері, виявив протест-бунт.

Як поводитись?

- Розпочніть ранковий підйом раніше на 15-20 хвилин, щоб дитина мала достатньо часу для самостійного збирання.
- Допмагайте дитині одягатися лише в разі її згоди

Як взаємодіяти з дитиною, яка переживає кризу трьох років?

- Створюйте атмосферу доброзичливості, довіри та любові
- Давайте нескладні та зрозумілі інструкції, якими дитина зможе керуватися
- Пояснюйте, що і як краще робити
- Встановлюйте допустимі межі поведінки та стежте за їх дотриманням
- Навчайте дитину необхідних правил безпеки
- Сприяйте фізичному та розумовому розвитку дитини
- Приділяйте достатньо часу спілкуванню з дітьми
- Дозволяйте дитині виражати різні емоції
- Демонструйте різноманітні способи та форми вираження почуттів
- Зберігайте спокій під час вияву дитячого гніву, не поступаючись, але й не зловживаючи авторитетом
- Озвучуйте пережиті дитиною емоції, та висловлюйте їй свої почуття з цього приводу
- Критикуйте лише вчинки, здійснені дитиною, а не її саму
- Утримайтесь від вияснення, хто правий, а хто — помиляється Любіть дитину та поважайте її особистість, не дивлячись на ранній вік